

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio V. Quos effectus pariat Consuetudo legitima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

bet Episcopus Consuetudinem suæ Metropolitanæ Ecclesiæ, vel aliarum circumpositarum, inquirere & diligentius imitari. *De Cognatione Spirituali*. Cap. *Super eo. post init.* LIB. IV. DECR. TIT. XI. Cap. 3. & *De Consuetudine* Cap. *Cum Olim.* colligitur. LIB. I. DECR. TIT. IV. Cap. 6. §. *Quocirca.*

XVI. Grave est antiquam Consuetudinem circum-adjacentium Ecclesiarum super his, in quibus diversa est Ecclesiarum Consuetudo, contemnere. *ibid. fin.* LIB. IV. DECR. TIT. XI. Cap. 3.

XVII. In his, quæ de Consuetudine permittuntur alicubi, licet alibi non observantur, debet Episcopus in suâ Ecclesiâ dissimulare ita, quod nec contradicere, nec suum videatur præstare assensum. *ibid.*

XVIII. Gravius videtur, si propter eam Consuetudinem hujusmodi rebus suam indulgeret assensum; cum posset sic in exemplum assumi. *ibid. fin.*

XIX. Aut Mos omnium esse servandus; aut si aliquid specialiter dicitur esse concessum præceptum-ve, oportet ostendi. *Dist. C. Cap. 8. Contrà Morem.* §. 1. *illud Pater. med.*

XX. Consultius Observatæ Consuetudini deferendum, quam aliud in dissensionem & scandalum Populi statuendum, quâdam adhibitâ novitate. *De Consanguinitate &c. Cap. Quod Dilectio. fin.* LIB. IV. DECR. TIT. XIV. Cap. 3.

SECTIO V.

Quos effectus pariat Consuetudo Legitima.

I. **E**X Consuetudine speciali valent aliqui contrâ Jus Commune Jurisdictionem sibi vindicare ergâ Delinquentes. *De Foro Competenti.* Cap. *Cum convingat. fin.* LIB. II. DECR. TIT. II. Cap. 13.

II. Consuetudo derogat Juri Communi etiam in Criminibus. *ibid.* GLOSSA colligit.

III. Antiqua Consuetudo Terræ excusat, quominus puniantur qui Juri Communi non obtemperant. *De Temporibus Ordinationum.* Cap. *Sanè. med.* colligitur. LIB. I. DECR. TIT. XI. Cap. 2.

IV. Consuetudo dat Jurisdictionem in Excessibus corrigendis. *De Officio Judicis Ordin.* Cap. *Irrefragabili.* colligitur. LIB. I. DECR. TIT. XXXI. Cap. 13.

V. Per Consuetudinem approbatam, Persona aliàs Inhabiles in Subditos suos ordinariam Jurisdictionem habere noscuntur. *De Arbitris.* Cap. *Dilecti.* §. *Quamvis. post init.* LIB. I. DECR. TIT. XLIII. Cap. 4. colligitur.

VI. Consuetudo confert Jurisdictionem etiam Spiritualem. *De Officio Judicis Ordin.* Cap. *Duo simul. post init.* LIB. I. DECR. TIT. XXXI. Cap. 9. colligitur.

VII. Consuetudine acquiritur jus eligendi. *C. 7. De Offic. Arch. & Cap. Dilecto, ibid.* LIB. I. DECR. TIT. XXIII. C. 10. CLEMENTINA. *De Electione.* Cap. *Statutum.* LIB. I. TIT. III. Cap. 7. colligitur.

VIII. Consuetudo Ecclesiæ tollit Jus, & ei præjudicat. *De Cognatione Spirituali.* Cap. *Utrum. fin.* GLOSSA colligit. LIB. IV. DECR. TIT. XI. Cap. 1.

IX. Antiqua Consuetudo à Tempore, cujus non extat memoria, introducta, jus sive Privilegium inducit. *De Verborum significatione.* Cap. *Super §. 2. Præterà. fin.* GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 26.

Recenseri possunt inter præcipuos Consuetudinis effectus, infinitæ propemodum mutationes, quæ à Christo ad nos circa Disciplinam factæ sunt, sicutque in posterum usque ad ultimum ejus Adventum.

SECTIO ULTIMA.

Quomodo probetur Consuetudo?

I. **D**epositionibus Testium probatur Consuetudo. *De Verborum Significatione.* Cap. *Abbate.* §. 2. *Nos. init.* LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 26.

II. Per Majores, qui habere debent de Consuetudine notitiam plenioram, super Controversiis, sollicitè veritas inquirei debet. *De Officio Archidiaconi.* Cap. *Dilecto.* §. *penult. ideòque.* LIB. I. DECR. TIT. XXIII. Cap. 10.

III. Per eosdem Majores constare debet de pacificâ sic obtentâ Consuetudine. *ibid.*

IV. Non videtur injuriam facere, qui utitur jure suo, cum per Testes probatum est, quod hoc jure usus fuerit. *De Electione.* Cap. *Cum Ecclesia.* §. *Mandamus.* LIB. I. DECR. TIT. VI. Cap. 31. *med.*

V. Ecclesia antiquo jure uti liberè debet, maximè si sit notorium, quod in Provincia, Generalis Consuetudo servetur, ut in cæteris Ecclesiis idem obtineat. *ibid. fin.*

VI. Unus vel alter actus non sufficit ad præscribendam Consuetudinem. *ibid.* Cap. *Cumana.* LIB. I. DECR. TIT. VI. Cap. 50. §. *Cum Decem.* colligitur.

VII. Nemo potest nomine suo allegare Consuetudinem. *ibid.* Cap. *Constitutis:* GLOSSA. Verbo *Quo jure.* LIB. I. DECR. TIT. VI. Cap. 47.

VIII. Maximè valet Consuetudo, cum dici potest quod quasi contradicte Judicid fuerit introducta. *De Verborum significatione.* Cap. *Abbate.* §. 4. *ad hoc.* colligitur. Dicitur *maximè;* quia Judicium contradicte non est necessarium; ut observat GONZALEZ in *C. 1. De Consuetud. n. 11.* ubi addit, Tria sufficere, nempe Usus Longævum, Principis consensum sive cujusvis alius potestatem Habentis Jus condendi, & causam rationabilem: citatque Celebres Autores, qui docent, Actus Judiciales ad id non requiri. Consentit quoque GLOSSA in Verbo *contradicte Judicio,* declarans, illo opus non esse, nisi in dubio, an ex ter Consuetudo, aliis asserentibus, aliis negantibus.

CAPUT II.

Regule circa Consuetudinem, quoad sensum è Jure desumptæ, cum explicatione Præcedentium Decisionum, tam exemplis quàm variis Divisionibus congruo ordine digestis.

A Rescriptis ad Consuetudinem transeamus Gregorianum ordinem sequentes. Utilior erit hic Tractatus, quàm ille: Plura & Plures respicit, atque ad Praxim multò plus conducit; Tractantes ergò de Consuetudine, discutimus. 1. An sit Pars Juris, Quare, & à Quo Tempore? 2. Quid sit Consuetudo? 3. Quotplex sit Consuetudinum Divisio? 4. Quid cuique Consuetudinum generi conveniat? 5. Quæ sit Consuetudinis vis, & à Quo petatur?

Singula autem Puncta singulis, vel pluribus, pro rei necessitate §§. aliisve Subdivisionibus tractabimus; Cum igitur Primi Puncti discutiendi triplex sit Pars, ideò in tres §§. dividetur; sed unum prius notandum est, quod totius Tractatus quasi Basis est & Fundamentum, nempe rationcinandum de Consuetudine eo modo, quo de Canone, ideòque quod de isto dictum est, ad Consuetudinem extendendum esse.

PUNCTUM PRIMUM.

Circâ Consuetudinem in tres §§. divisum.

§. I.

An Consuetudo sit Pars Juris.

REGULA.

Non alia docet Canon circâ hunc §. quàm quæ sequuntur.

I. Vocatur Jus ab Isidoro. *C. 5. Dist. I.*

II. Di-